

Gdańsk, 28go lutego 2020 r.

Prof. dr hab. Nicholas Sekunda
Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Bielańska 5
80-851 Gdańsk

sekunda@ug.edu.pl

Opinia
na temat rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku naukowego
Pani dr Eleny Kleniny

Recenzja dorobku w ramach postępowania habilitacyjnego Pani dr Eleny Kleniny sporządzona została w oparciu o zapisy ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595, z późn. zm.; dalej: ustawa), oraz rozporządzenia z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz.1165; dalej: rozporządzenie). Ustawa wart. 16 określa, że „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną” (ust. 1). Rozporządzenie z 1 września 2011 roku wypełnia ust.4 Ustawy, który wskazuje, że Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi w drodze rozporządzenia kryteria osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, biorąc po uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze, współpracę międzynarodową, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody.

Z zapisów Ustawy wynika, że ocenie podlegają następujące zakresy aktywności habilitanta: (1) osiągnięcia naukowo- badawcze; (2) współpraca międzynarodowa; (3) działalność dydaktyczna i popularyzatorska; oraz (4) uzyskane nagrody. W odniesieniu do osiągnięć naukowo-badawczych rozróżnione zostały kryteria ogólne (dotyczące wszystkich obszarów wiedzy - §4) i specyficzne (dla poszczególnych obszarów wiedzy - §3). Rozporządzenie z 1 września 2011 roku łączy trzy ostatnie kryteria w jedno (§5), Zgodnie z tymi zapisami recenzja będzie składała się dwóch części, które bezpośrednio nawiązują do dwóch grup kryteriów oceny habilitanta: (1) oceny osiągnięć naukowo-badawczych, oraz (2) oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta.

1. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych habilitantki

Zgodnie z art. 16 ustawy, do postępowania habilitacyjnego może być dopuszczona osoba, która spełnia dwa zasadnicze kryteria. Po pierwsze, po uzyskaniu stopnia doktora ma ona osiągnięcia naukowe, które stanowią znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej. Osiągnięciem naukowym, jak stanowi ustawa, może być „dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji”. Po drugie, osoba ta jednocześnie musi wykazać się istotną działalnością naukową.

1.1. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Zgodnie z art 16 ustawy 2 z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.), występując o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie archeologii Pani dr Elena Klenina wskazała jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ustawy monografię *Chersonesus Taurica in the Principate. Some Aspects of Economic History According to Archaeological Data*, wydaną przez Instytutu Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań 2018, str. 456; ISBN 978-83-65663-95-5.

Standardowy język angielski w całej monografii jest poprawny; omyłek jest niewiele. Angielski odpowiednik *iugera* to *iugera*, nie ‘jugers’ (str. 191, 219, 221, 232). Niektóre nazwy miejsc, jak *Sagalossa* (str. 81-2), *Sinopa* (str. 366) i *Aspenda* (str. 82) są potknięciami tłumacza, podobnie jak *Sarandinakin* ‘*ravina*’ (str. 194) i ‘*Heracles Peninsula*’ (str. 233). To jednak nie przeszkadza w lekturze, a wspominam o tym tylko, aby pokazać, że gruntownie przeczytałem monografię.

To, co jednak przeszkadza w czytaniu, to fakt, iż książka została tak marnie sklejona, że po dwóch godzinach lektury zaczęła się rozpadać. Spowodowało to skrajną trudność w utrzymaniu wypadających z książki kartek i wstawianiu je obok tych, które nie odpadły. Pozostaje żal, że tak wiele wysiłku i wydatków pochłonął druk tak niekompetentnego i tandetnego produktu, wykorzystujący technologię, którą należało zarzucić w latach siedemdziesiątych. Gdyby książka została opublikowana przez prywatną firmę, zostałaby wycofana z obiegu i przedrukowana na koszt drukarni. Bardzo pomocna dla czytelnika byłaby również lista rycin w dziale ‘*Spis treści*’, na początku książki.

Rozdział 1 został podzielony na dwie części. W części 1 podano krótkie (ale kompletne) sprawozdanie z historii badań nad gospodarką rzymską. Słusznie podkreślono tu ciągłą i faszystowską dominację Sir Mosesa Finley’a (nie: ‘*Finely*’, jak str. 21) nad tą historyczną dyscypliną. Podsumowując, autor (str. 21) stwierdza: „Pomimo znacznej liczby uzyskanych nowych danych, jak dotąd nie zaproponowano ujednoliconego algorytmu rozwiązywania problemów związanych z historią gospodarczą czasów rzymskich. Dlatego tak ważne pytania, jak mierzyć obroty handlowe lub oceniać rolę konkurencji lub opisywać charakter i poziom interesów ekonomicznych członków elity itp. - pozostają bez odpowiedzi”. Dotyczy to kwestii o fundamentalnym znaczeniu. Osobistą opinią recenzenta jest, iż jeśli nie rozumiemy funkcjonowania gospodarki we współczesnym świecie, to jaką szansę mamy na zrozumienie jej funkcjonowania w świecie starożytnym? W drugiej części pierwszego rozdziału Autorka zajmuje się szerzej historiografią gospodarki Chersonesu w okresie rzymskim. W szczególności opisano rozwój badań nad wytyczoną *chora* Chersonesu.

W rozdziale 2 podjęto próbę odtworzenia historii Chersonezu na podstawie niewystarczających strzępów dowodów historycznych i epigraficznych, jakie istnieją na ten temat. Jak to zwykle bywa w takich sytuacjach, możemy tę sytuację porównać z próbami odtworzenia historii politycznej Bactrii - duże znaczenie ma interpretacja ikonografii na monetach. W części 3 (str. 41) Autorka zauważa: „Bardzo trudno jest zrekonstruować historię Chersonezu w pierwszej ćwierci II. wieku, ponieważ prawie nie ma żadnych źródeł”. Dokładnie!

Rozdział 3 zajmuje się położeniem i warunkami geograficznymi Chersonezu.

Tematem rozdziału 4 jest struktura i układ miasta. Głównym celem tego rozdziału jest ocena potencjału ekonomicznego Chersonezu. Po zbadaniu obiektów obronnych i morskich miasta oraz jego ulic i zaopatrzenia w wodę Autorka zwięźle zajmuje się próbami wspólnego, ukraińsko-polskiego zespołu badawczego, aby ustalić dokładne położenie agory miasta (począwszy od str. 73). Szczególnie interesujący jest opis prób zidentyfikowania *horreum* miasta, które aż do 2008 r. był niezgodne z prawidłową identyfikacją. Podrozdział 4.6 dotyczy teatru. Jak do tej pory odkryto tylko jeden teatr na północnym wybrzeżu Morza Czarnego, mianowicie w Nymphaeum. Podrozdział 4.10 to obszerny i szczegółowy opis kompleksu kąpielisk. Autorka szczególnie obszernie traktuje też architekturę domową (podrozdział 4.11) - str. 107-121. Wniosek (str. 124) jest taki, że „boom budowlany, dosłownie, miał miejsce w II wieku n.e.”.

Rozdział 5, stanowiący zasadniczym elementem książki, poświęcono rolnictwu. Typowe działki mierzyły 100 jugerów, co odpowiada 25,2 ha (str. 221). W dyskusji na temat tego, w jaki sposób domy wiejskie były rozmieszczone na działkach, na które podzielony został Półwysep Chersoneski, oraz czy termin „willa” jest dla nich odpowiednią nazwą (str. 218–220), autorka niewątpliwie słusznie stwierdza: „Tak więc wiejskie rezydencje wokół Chersonezu były głównie gospodarstwami w posiadłościach, w których pracował sam właściciel i jego rodzina, rzadko zatrudniając pracowników najemnych lub niewolników” (str. 220); dlatego termin „willa” jest nieodpowiedni. Podobnie dyskusja Autorki na temat wież w wielu gospodarstwach jest w zasadzie trafna. Takie wieże spotykamy na innych obszarach starożytnego świata, jak Attyka. Autorka mogła odnieść się do debaty na temat ich funkcji, czy to w dziełach napisanych w języku polskim (Maria Nowicka, *Les maisons a tour dans le monde grec*, Wrocław, 1975), czy w innych językach. Autorka bez wątplenia słusznie stwierdza (str. 219) „wieże były głównie wykorzystywane jako mieszkania, z pomieszczeniami do przechowywania na parterze i pomieszczeniami mieszkalnymi na drugim piętrze” (str. 219). Z pewnością nie było jednak konieczne (str. 220) dodawać, że „przed wprowadzeniem pasów chroniących przed taranami wieże nie pełniły funkcji obronnej przed uszkodzeniem ich, a były jedynie dwupiętrowymi domami o powierzchni 80–120 m², wystarczającymi dla sześciuosobowej rodziny”. Mogę sobie tylko wyobrazić, że odniesienia do „taranów” (str. 207, 208, 212, 217) są pozostałością błędnego argumentu, że te wieże miały cel obronny.

Rozdział 6 poświęcono ‘Przemysłowi rękodzielniczemu’ (‘Handicraft Industry’). Ważnym podrozdziałem jest tutaj 6.1.2, którego tematem są rodzaje amfor i zastaw stołowych, wykonanych w samym mieście Chersonesz. Autorka zauważa, iż ‘w trakcie blisko dwustuletnich poszukiwań w Chersonesie znaleziono ponad 100 zbiorników do solenia ryb’(str. 291), co potwierdza, że w mieście zajmowano się produkcją sosu rybnego. Podwójny odsyłacz do *opus signinum*, na str. 293, jest jednak wątpliwy, bo ten termin używany bywa w odniesieniu do rodzaju betonu tworzącego zaprawę, która zawierała małe

kamyki. Dziś jest on stosowany w bardziej ograniczonym sensie - na oznaczenie typu podłóg znajdujących w rzymskich domach prywatnych. Według Paula Robertsa (*Life and death in Pompeii and Herculaneum*, British Museum Press 2013, str. 183), *opus signinum* 'było sporządzane z pokruszonej w mózdzierzu amfory i z płytek, często pokrytych cienką warstwą czerwonego lub czarnego tynku' (tu odsyłacz do pracy K.M. D. Dunbabin, *Mosaics of the Greek and Roman World*, Cambridge University Press 1999, pp. 53-4 - *non vidi*).

W rozdziale 7 analizie poddane zostały 'Relacje handlowe' ('Trade relationships'). Jedyne, czego nie rozumiem w tym rozdziale, to jawna sprzeczność między stwierdzeniem Autorki (str. 383), że 'w Tauryce nie wydobywano żadnego marmuru', a jej odesłaniem (na str. 85) do „czysto krystalicznego, różowego marmuru z Bałakławy”. Na str. 349 Autorka pisze 'od 11 listopada do 10 marca morze było całkowicie zamknięte dla podróżnych i kupców', cytując przy tym Wegecjusza (*Epit.* 4.39). Istotnie, zwykło się uważać, iż antyczni powstrzymywali się od wypływania na morze od listopada do marca, jednak nowe badania obaliły koncepcję „sezonu zamkniętego” w żeglarstwie (zob. Kathryn Simonsen, 'Winter Sailing' *Mouseion* Ser. III.3, 2003, str. 259-68, i - przede wszystkim - James Beresford, *The Ancient Sailing Season (Mnemosyne Suppl.* 351), Leiden, Boston 2013, str. 1-7, z recenzją Jana P. Stronka, *Talanta* 46-43, 2014-2015, str. 335-8. Natomiast, prawdopodobnie pierwszą osobą, która kwestionowała koncepcję 'zamkniętego dla aktywności żeglarskiej sezonu', był J. Rougé, 'La navigation hivernale sous l'Empire romain' *REA* 54, 1952, str. 316-25).

Nie mniej niż 25 stron (str. 352-77) tego rozdziału poświęconych zostało amforom importowanym, wliczając w to katalog amfor sprowadzonych w okresie rzymskich, a znalezionych w różnych stanowiskach w obrębie obszaru Chersonesu (str. 367-377).

Zajmująca trzy strony 'Konkluzja' nie zawiera zatem niespodzianek. Produkcja wina zmalała w okresie rzymskim. To, co produkowano, było wykorzystywane na potrzeby lokalne, stąd wino musiało być sprowadzane. Materiał dowodowy pochodzący z amfor jest w pełni wykorzystany, ponieważ brak innych dostępnych dowodów. Aż do końca I wieku n.e. głównie z Sinope i Heraklei Pontyjskiej, gdyż amfory z tych dwóch ośrodków stanowią 80-90% spośród zidentyfikowanych przykładów, jakie znaleziono. Amfor z Heraklei jest nieco więcej. Wzrastająca stabilizacja w królestwie bosporańskim w drugim i trzecim stuleciu naszej ery była decydująca dla wzrostu produkcji wina. Począwszy od drugiej połowy II wieku do połowy III stulecia n.e., amfory wykonane w miastach bosporańskich stanowią 57% całego zbioru, a udział Sinope i Heraklei Pontyjskiej to 24% tej całości.

Praca nie zawiera jakichś całkowicie nowatorskich i przełomowych wniosków, co wynika z dwóch czynników: po pierwsze, trudności z powiedzeniem czegoś nowego w dziedzinie ekonomii antycznej w ogóle; po drugie, z braku wystarczających danych archeologicznych i historycznych na temat starożytnego miasta Chersones w omawianym okresie. Zajmując się tym zagadnieniem habilitantka zebrała jednak wszelkie dostępne informacje, poddając istniejące dowody kompetentnej analizie. Rozprawę wskazaną przez dr Elenę Kleninę należy więc uznać za udane osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ustawy.

1.2. Ocena aktywności naukowej

Pani dr Elena Klenina uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie Archeologii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2005 r., na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Stołowa i kuchenna ceramika III-VI wieku z Novae (Północna Bułgaria)”.

Oprócz monografii *Chersonesus Taurica in the Principate. Some Aspects of Economic History According to Archaeological Data*, dr Klenina napisała od czasu uzyskania tytułu doktora nauk humanistycznych dwie inne monografie. Od tego czasu też – wraz z innymi autorami lub samodzielnie - napisała 28 artykułów naukowych, opublikowanych w czasopismach lub pracach zbiorowych, w tym 3 publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się na liście ERIH+ (European Index for the Humanities+). Większość z nich poświęcona została aspektom historii gospodarczej Północnego Nadczarnomorza oraz dolnodunajskiej prowincji *Moesia Inferior* w okresie rzymskim i wczesno-bizantyńskim.

Odnosząc się do zasadniczego wymogu ustawowego, sporządzono opinię, czy osiągnięcia naukowo-badawcze habilitanta od uzyskania stopnia doktora do chwili wystąpienia z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego są wystarczające, aby uznać je za znaczący wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej, jak również uznać, czy jej działalność naukowa ma istotny wkład. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Pani dr Eleny Kleniny, przeprowadzona w oparciu o zapisy w ustawie i rozporządzeniu, pozwala zatem stwierdzić, że spełniają one w satysfakcjonujący sposób kryterium w tym zakresie, w rozumieniu art. 16 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

2. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, współpracy międzynarodowej i uzyskanych nagród habilitantki

Zgodnie z § 5 rozporządzenia, w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej należy uwzględnić: „(1) uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych; (2) udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji; (3) otrzymane nagrody i wyróżnienia; (4) udział w konsorcjach i sieciach badawczych; (5) kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami; (6) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism; (7) członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych; (8) osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki; (9) opiekę naukową nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji; (10) opiekę naukową nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich; (11) staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich; (12) wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców; (13) udział w zespołach eksperckich i konkursowych; (14) recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych”.

Biorąc pod uwagę wskazane wymogi rozporządzenia w w/w zakresie, jej poszczególne elementy należy ocenić w następujący sposób:

(1) uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych.

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitantka uczestniczyła w następujących projektach krajowych:

[1] *Architektura wczesnobizantyńskich budowli sakralnych Chersonozu Taurydzkiego*. 1999-2002 Narodowy Program Rozwoju Humanistyki # 0162/FNiTP/H12/80/2011.

[2] *Biskupstwo w Novae (Moesia Secunda) w VI wieku: historia, architektura, życie codzienne*. 2003 - 2006. Komitet Badań Naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP # 2 H01G 082 25.

[3] *Wielka łaźnia legionowa w Novae (Moesia Inferior), II-IV w. Architektura, infrastruktura, styl życia*. 2008 - 2011. Komitet Badań Naukowych, Narodowe Centrum Nauki # 33605.

[4] *Topografia i architektura Chersonozu Taurydzkiego. Zagadnienia identyfikacji i zabudowy agory – centrum antycznego miasta*. 2012-2015. Narodowy Program Rozwoju Humanistyki # 0162/FNiTP/H12/80/2011.

[5] Projekt naukowo-konserwatorski: *Muzealizacja obiektów archeologicznych: innowacyjne metody w tworzeniu ekspozycji na wolnym powietrzu*, realizowany w okresie: luty - grudzień 2012 r., w Sewastopolu (Ukraina).

(2) udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji.

Po otrzymaniu stopnia doktora habilitantka uczestniczyła w dwudziestu dziewięciu archeologicznych bądź interdyscyplinarnych konferencjach międzynarodowych, wygłaszając referaty lub komunikaty. Były to konferencje we Włoszech, Francji, na Cyprze, w Grecji, Bułgarii, Ukrainie i Polsce.

(3) otrzymane nagrody i wyróżnienia.

W 2016 rok za wkład w rozwój polsko-ukraińskiej współpracy naukowej i kulturalnej habilitantka otrzymała Kartę Polaka z rąk Konsula Generalnego RP we Lwowie.

(4) udział w konsorcjach i sieciach badawczych.

[Brak danych].

(5) kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami.

W roku 2012 (w okresie: luty - grudzień) habilitantka kierowała projektem naukowo-konserwatorskim: "Muzealizacja obiektów archeologicznych: innowacyjne metody w tworzeniu ekspozycji na wolnym powietrzu", w mieście Sewastopol (Ukraina).

(6) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism.

W latach 2005-2014 habilitantka była członkiem komitetu naukowo-redakcyjnego czasopisma *Chersonesskij Sbornik*.

(7) członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych.

[1] 2008-2019 członek 'International Council of Museums' (ICOM).

[2] 2002-2019 członek 'Rei Cretariae Romanae Fautores' (RCRF).

(8) osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki.

W latach 2007-2012 habilitantka była zatrudniona jako pracownik naukowo-dydaktyczny na stanowisko docenta w Saratowskim Uniwersytecie Nauk Społecznych i Ekonomicznych, Oddział w Sewastopolu, Ukraina. W latach 2014-2015 dr Klenina pracowała na stanowisko profesora wizytującego w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

(9) opiekę naukową nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji.

W latach 2001-13 dr Klenina nadzorowała 41 studentów z różnych ośrodków naukowych polskich i ukraińskich podczas praktyk zawodowych.

(10) opiekę naukową nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich.

[Brak danych].

(11) staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich.

Oprócz staży w Poznaniu, habilitantka odbywała krótkich staży w Salonikach, Warnie i Sofii, prowadząc studia porównawcze na materiałach archeologicznych.

(12) wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców.

Habilitantka wykonywała różne ekspertyzy na zlecenia Służby Bezpieczeństwa Ukrainy nad materiałami podchodzącymi z nielegalnych wykopalisk na Krymie.

(13) udział w zespołach eksperckich i konkursowych.

Habilitantka służyła jako sekretarz (2002-2011) i członek (2012-14) Rady Naukowej, następnie jako członek (2002-14) Rady Naukowo-Archiwalnej i Lapidarnej, a także jako członek oraz zastępca Przewodniczącego Rady Konserwatorskiej Narodowego Rezerwatu „Chersones Taurydzki”.

(14) recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych.

Habilitantka recenzowała w latach 2005-2015 artykuły do czasopisma naukowego *Chersonesskij Sbornik*, a ostatnio recenzowała artykuł dla czasopisma *Światowid*.

Podsumowując ocenę habilitantki w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, współpracy międzynarodowej i uzyskanych nagród, stwierdzam, że z czternastu kryteriów oceny w tym zakresie wymienionych w rozporządzeniu, habilitantka spełniła większość z ich. Należy, zatem uznać, że Pani dr Elena Klenina spełnia kryteria, dysponująca odpowiednim dorobkiem w omawianym zakresie.

Wnioski

Recenzja dorobku w ramach postępowania habilitacyjnego Pani dr Eleny Kleniny została sporządzona w oparciu o zapisy ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym, o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595, z późn. zm.), oraz rozporządzenia z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1 165).

Mając na uwadze wymogi wynikające z obowiązujących przepisów prawa, których spełnienie jest warunkiem dopuszczenia wnioskodawcy do postępowania habilitacyjnego, oraz biorąc pod uwagę decydujące znaczenie oceny osiągnięć naukowo-badawczych, stwierdzam, że dorobek Pani dr Eleny Kleniny pozwala na uznanie go za spełniający w stopniu wystarczającym przesłanki ustawowe w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku,

prof. dr hab. Nicholas Victor Sekunda

Instytut Archeologii i Etnologii UG
ul. Bielańska 5, 80-851 Gdańsk

V. Klenina
